513261-AB

Seat No.________

M. A. (Part - II) Examination

April / May – 2003

Gujarati : Paper - V

૧ - ગ્રંથકાર : કાન્ત

૨ - ગ્રંથકાર : પ્રેમાનંદ

(ગૌણ)

Time : **3** Hours] [Total Marks : **100**

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ **સરખા** છે.

(૨) મુદ્દાસર ઉત્તરો **અપેક્ષિત** છે.

૧ - ગ્રંથકાર : કાન્ત

૧ "*કાન્ત*ની કવિતા અને સમગ્ર સર્જનમાં તેમના જીવનવિધાયક પ્રતિભાવોને જોઈએ તો આપણને સ્પષ્ટ જણાય છે કે *કાન્ત* સ્નેહભૂખ્યા હતા". – આ વિધાનના સંદર્ભમાં *કાન્ત*ને સર્જક તરીકે મૂલવો.

અથવા

૧ કવિ *કાન્ત*ના વ્યક્તિઘડતરનાં પરિબળ જણાવી, તેમના જીવનનો સર્વાંગી સર્વગ્રાહી આલેખ આપો.

૨ "અર્વાચીન ગુજરાતી કવિતામાં '*કાન્ત*'નાં ઊર્મિકાવ્યો એ સૂક્ષ્મ સંવેદનાનાં શિલ્પો છે". – કવિ *કાન્ત*નું ઊર્મિકવિ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

૨ ટૂંક નોંધ લખો :

(૧) '*પૂર્વાલાપ*'નાં મૈત્રીકાવ્યો

(૨) '*પૂર્વાલાપ*'નાં પ્રણયકાવ્યો.

૩ ખંડકાવ્યનાં લક્ષણો જણાવી કવિ *કાન્ત*નાં ખંડકાવ્યોની કલાત્મક સિદ્ધિઓ જણાવો.

અથવા

૩ ટૂંક નોંધ લખો :

(૧) '*વસંતવિજય*'માં પ્રકૃતિનું આલેખન

(૨) '*ચક્રવાક મિથુન*' ખંડકાવ્યનો અંત.

૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ **બે** વિશે નોંધ લખો :

(૧) '*કાન્ત*' નાટ્યકાર તરીકે 'રોમન સ્વરાજ્ય'

(૨) કવિ '*કાન્ત*'નું ગદ્ય

(૩) *કાન્ત*ના પત્રો ('*કાન્તમાલા*')

(૪) *કાન્ત* : અનુવાદક તરીકે

૫ ''કાવ્ય ઉપરાંત ગદ્યનાં વિવિધ સ્વરૂપોમાં પણ *કાન્તે* સત્ત્વશાળી સર્જન કર્યું છે''. – *ચિમનલાલ ત્રિવેદી*ના આ વિધાનને આધારે '*કાન્ત*'ને ગદ્યકાર તરીકે મૂલવો.

અથવા

૫ ટૂંક નોંધ લખો :

(૧) '*કાન્ત*'નાં ખંડકાવ્યોમાં કરુણ

(૨) કવિ '*કાન્ત*'નું છંદ પ્રભુત્વ.

૨ - ગ્રંથકાર : પ્રેમાનંદ

૧ *પ્રેમાનંદ* વિષે પ્રચલિત કિંવદંતીઓની ચર્ચા કરી *પ્રેમાનંદ*ના જીવન અને કવન વિષે શ્રદ્ધેય વિગતો જણાવો. ૨૦

અથવા

૧ *પ્રેમાનંદ* પર તેના પુરોગામી આખ્યાનકારોનું ઋણ કેટલું છે તે તપાસી તેનાં આખ્યાનોમાં જોવા મળતી મૌલિકતાનો પરિચય કરાવો. ૨૦

૨ ''*પ્રેમાનંદ* મધ્યકાળનો શ્રેષ્ઠ આખ્યાનકાર છે''. – ચર્ચો. ૨૦

અથવા

૨ ''*પ્રેમાનંદ*ના આખ્યાનોમાં સમૃદ્ધપણે આલેખાયેલો કોઈ રસ હોય તો તે હાસ્ય જ છે''. – આ વિધાનને સોદાહરણ તપાસો. ૨૦

૩ મૈત્રીકાવ્ય તરીકે '*સુદામા ચરિત્ર*'નું મૂલ્યાંકન કરો. ૨૦

અથવા

૩ '*નળાખ્યાન*'માં વ્યક્ત થયેલી *પ્રેમાનંદ*ની કવિ પ્રતિભાનો વિગતે પરિચય કરાવો. ૨૦

૪ ''*કુંવરબાઈનું મામેરું' પ્રેમાનંદ*ની અદોષ રમણિય કાવ્યકૃતિ છે''. – આ વિધાનની સમીક્ષા કરો. ૨૦

અથવા

૪ ''*પ્રેમાનંદ* મૂળમાંથી માત્ર પાત્રનું હાડપિંજર લે છે અને રુધિરમાંસ સમકાલીન પૂરે છે''. – *પ્રેમાનંદ*ની પાત્રચિત્રણકલાના સંદર્ભમાં પ્રસ્તુત વિધાનની ચર્ચા કરો. ૨૦

૫ '*દશમસ્કંધ*'ની આખ્યાનકૃતિ તરીકે સમીક્ષા કરો. ૨૦

અથવા

૫ ટૂંક નોંધ લખો : (કોઈ પણ **બે**) ૨૦

(૧) '*રણયરી*' અને '*ઓખાહરણ*'ની રસસૃષ્ટિ

(૨) *પ્રેમાનંદ*નાં આખ્યાનોનું કથનકૌશલ

(૩) *પ્રેમાનંદ*ની આખ્યાનેતર કાવ્યકૃતિઓ

(૪) આખ્યાનકાર *પ્રેમાનંદ*નું કવિત્વ.